

chologisch geraffineerde kritiek op de Weense samenleving van de vorige fin de siècle. Ondanks hun retoriek over liefde en genegenheid zijn de tien personages maar uit op één ding: de bevrediging van een niet aflatende seksuele honger. Met De Paardenkathedraal probeert Dirk Tanghe er een hedendaagse vertaling aan te geven.

THEATER

Van onze medewerker
Pieter T'Jonck

De titel van het stuk verwijst naar het reidansen. Bij een reeks paren schuiven de partners telkens een plaats op. In *Reigen* komen vijf mannen en vijf vrouwen, omschreven door hun maatschappelijke rol, telkens tegenover iemand anders te staan.

De graaf, in één scène met de actrice te zien, ontmoet later de hoer. De lagere klassen winden daar weinig doekjes om, bij de hogere leidt het tot een vermakelijke, tegelijk schrijnende pantomime. In de tiende scène raakt de cirkel rond.

Je krijgt de indruk dat Dirk Tanghe niet goed wist op welk been te dansen bij zijn regie: vaak worden de scherpe kanten van het stuk sterk in de verf gezet, met treffende en soms briljante beelden. Even vaak is het stuk overdreven nadrukkelijk. Tanghe goochelt dan met groteske effecten, alsof hij bang is dat het te navrant wordt.

Tanghe doet dit stuk met twee

regiekeuzes is dat ze elkaar zelden aanraken. Tijdens de vrijscènes staan ze vaak meters van elkaar verwijderd. Die keuze is niet echt origineel, maar ze wordt wel bijzonder consequent uitgewerkt.

De twee komen vaak, elk van een andere zijde van het podium, op een rolband aanschuiven. Als „waar” die gekeurd kan worden door de ander. De acteurs spreken via contactmicrofoons, wat toelaat om hun stemmen sterk te vervormen. Dat trucje toont, samen met de kleding, dat het hun rol is die bepaalt wie ze zijn. Want in wezen

Je krijgt de indruk dat Dirk Tanghe niet goed wist op welk been te dansen

zijn de verschillen klein: het gaat steeds om het fenomeen van de onbevredigde mens.

Die ijzeren logica wordt niet steeds volgehouden. De vrijscène tussen de actrice en de schrijver wijkt daar met haar groteske uitwerking van af. Op zijn rug op de band schuift Peter De Graef onder de gigantische hoepelrok van Stheins. Na haar furieuze genotskreten schuift hij voort. Het principe van de stemvorming ont-aardt soms eveneens in goedkope farce. Het maakt duidelijk wat met aandachtig luisteren ook achterhaald kon worden.

De grootste uitschuiver is het centrale decorstuk: een grote rode

wiel. Geregeld komen er grote rookwolken onder vandaan, u raadt het, wanneer de driften de personages overmeesteren.

Dat is jammer, want met hun gedetailleerd en precies spel ondersteunen de acteurs de tekst vaak zeer goed. Onbevredigd als ze is door de aandacht van de echtgenoot, probeert de overspelige jonge vrouw hem uit zijn tent te lokken. Omdat ze de zaal inkijkt, zie je precies waarover ze op welke wijze prakkeseert. Dezelfde echtgenoot draait na zijn ontmoeting met de kleine slet 180° met zijn romp, terwijl zijn schoenen recht vooruit blijven wijzen.

Het zijn kleine, prachtige subtiliteiten die echter verdrinken in het mechanisch en technisch geweld dat de acteurs omringt. De projectie van regieaanwijzingen voor elke dialoog is er, wat mij betreft, helemaal te veel aan.

De regisseur zet niet alleen te veel middelen in, hij weet ook geen maat te houden in de timing. Pauze inbegrepen duurt het drie uur, wat door het vreselijk trage tempo — veel onderbrekingen, veel vondsten — zwaar is. Als het stuk herleid werd tot de meest essentiële keuzes en er meer ruimte kwam voor het uitstekende acteerwerk, zou er een prachtige enscenering overblijven.

■ *De Paardenkathedraal speelt „Reigen”. Na Nederlandse tournee tussen 25 januari en 11 maart opnieuw bij ons. Inlichtingen 03-235.04.90.*

26-11-1999
AARJ